

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm III. Non est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM III.

Non est.

PARAPHRASIS.

Non debet reprobari consuetudo, si alicubi canonicè præscripta sit, quòd Episcopus in inquirendis, ac puniendis subditorum criminibus Capituli sui consensum requirere non teneatur.

SUMMARIVM.

1. *Etsi Episcopus, aliine Prælati negotia quadam cum consilio aut consensu Capituli expedire debeant, contrarium tamen per consuetudinem legitimè præscriptam introduci potest; excipitur libera alienatio rerum ecclesiasticarum.*
2. *Vt autem canonicè Episcopus præscribat in talibus, requiritur præter annos XL. & bonam fidem titulus coloratus, seu præsumptus, vel sine titulo tempus immemorabile.*
3. *Per consuetudinem, si irrationabilis non sit, & legitimè præscripta, tolli potest solemnitas, qua ex iuris positivi constitutione ad actus alicuius valorem necessarius est.*

NOTANDVM I. Tametsi, spectato communi iure, Episcopus in inquirendis ac puniendis subditorum criminibus, Cathedralis Capituli consilium adhibere teneatur, cap. 1. de excessibus Prælatorum, tamen per consuetudinem legitimè præscriptam contrarium introduci potest.

Adde, idem quoque sentiendum de aliis negotiis, quæ secundum iura cum consilio, aut consensu Capituli expediri debent, quòd consuetudine præscripta Episcopus, aliùsue Prælati acquirere possit, vt solus expediat, c. ea noscitur. 6. hoc tit.

Excipiendum tamen, quòd Episcopus, aliùsue Prælati rerum ecclesiasticarum liberam alienationem consuetudine obtinere nequeat, prout docet Gl. recepta in Clem. 2,

ver. consentiente, in fine, de rebus eccles. non alien. & dixi de hoc supra in c. vlt. hoc tit.

Deinde excipiunt aliqui negotia ardua, cuiusmodi est v. g. depositio Abbatis, aut Præpositi subiecti Episcopo: talia existimant, nulla consuetudine obstante, expedienda necessariò esse cum Capituli consilio. Ita Ioan. Monachus hîc, & Anton. n. 7. Sed contrarium magis placet, quod hîc tradunt Ioan. Andr. Probus, & alij. Nam lex sue canon generaliter positus, generaliter accipi debet, si nulla restringendi necessitas adfit, l. de pretio 10. ff. de Public. in rem actione, c. solitæ 6. de maior. & obed. Canon autem iste sine distinctione, adeòque generatim in hoc genere approbat consuetudinem canonicè præscriptam: neque adest restringendi necessitas: cum fieri possit, vt ob circumstantias locorum, personarum &c. æquè vtile, aut fortè vtilius ecclesiæ esse videatur, si Episcopus cum aliorum sapientium consilio negotia, etiam ardua, solus expediat: quàm si à Capituli requirendo consilio dependens, facilem & expeditum finem imponere non possit.

Obiter hîc notari potest discrimen inter leges, seu canones vniuersales: Aliquæ enim ita Reipubl. Christianæ vtilis, bonisque rationibus constitutæ sunt, vt tamen oppositum earum, ob alias rationes considerationis sue, etiam vtile & rationabile videri possit: imò etiam interdum vtilius pro temporum, locorum aut personarum qualitate. Et hæc leges, siue canones per consuetudinem abrogari possunt, vt hîc apparet & in c. vlt. hoc tit. in antiq. Aliæ verò sunt leges, præsertim canonicæ, quæ ita rationabiles & vtilis Ecclesiæ sunt, vt oppositum earum, absolute loquendo, non nisi damnosum, noxium, adeòque irrationabile censerè possit, vti colligitur ex ijs. quæ docui in c. vlt. hoc tit.

QVÆRITVR. Quidnam in casu huius c. requiratur, vt Episcopus contra Capitulum canonicè præscripsisse censendus sit? Respondeo cum Gl. hîc ver. canonicè: Requiritur tempus annorum XL. cum bona fide, & titulo colorato, seu præsumpto: sine titulo autem, opus esse tempore immemorabili. Sumitur hæc doctrina ex c. 1. de præscript. in 6. vbi habetur,

betur, si ius commune præscribenti resistat, consequenter assistat ei, contra quæ præscribitur, præter annos XL. & bonam fidem, opus esse titulo; vel, si titulus nullus sit, tempus immemoriale, quippe quod instar tituli est, si capacitas sit in usufructu: Atque in isto casu ius commune resistit Episcopo, assistit verò Capitulo, quando prohibet, ne Prælatas negotia ecclesiæ sine Capituli consilio administrat: Ergo ad præscribendum contra Capitulum præter bonam fidem XL. anni cum titulo, aut sine titulo tempus immemoriale requiritur.

3 NOTANDUM II. Per consuetudinem, si irrationabilis non sit, & legitime præscripta, tolli potest solemnitas, quæ ex iuris positivi constitutione ad actus alicuius valorem necessarius est. Ita sumitur ex hoc c. & indicat Gl. fin. hinc. Nam sacri canones adeo postulant in tractandis negotiis Capituli consilium ab Episcopo aut simili Prælato requiri, ut sine eo acta irrita sint, cap. nouit 4. c. quanto 5. de his quæ fiunt à Prælati & c. Quia tamen hæc conditio siue solemnitas non est actui, qui geritur, secundum se siue ex naturâ rei substantialis, (eò quòd solus Episcopus auctoritate suâ actum expediat, v. g. sententiam contra delinquentem proferat) ideo per contrariam consuetudinem tolli potest; sicuti in præc. cap. dixi de requisito numero testium in vltimis voluntatibus.

Objicitur primò, Vel Episcopus scit, Capituli consilium de iure requirendum esse, vel nescit: Si prius, bonam fidem non habet, ideoque præscribere non potest: Si posterior, itidem præscribere non potest, quia error facti & non iuris in usufructuibus prodest, l. iuris ignorantia 4. ff. de iuris & facti ignorantia.

Objicitur secundò, Usufructus, siue præscriptio non potest introduci per actus nullos, siue irritos, sicuti docui in c. quanto 4. hoc tit. in antiq. Sed negotia acta, v. g. latæ sententiæ ab Episcopo, non requisito Capituli consilio, irrita censentur, sicuti supra dixi: Ergo non potest per eos conualescere consuetudo, tametsi adsit bona fides, & c.

Respondetur ad 1. Eo argumento ostendi, quòd primus Episcopus contra Capitulum

præscriptionem inchoare non potuerit; nisi titulum coloratum habuerit, videl. Pontificiam concessionem, cui obreptio, aliudue vitium ab Episcopo ignoratum inerat. At verò successores Episcopi, videntes ab antecessore vno aut pluribus talem consuetudinem absque contradictione obseruatam fuisse, credere potuerunt, eos iustam causam, titulumque habuisse, negotia Ecclesiæ ita tractandi, & ita contra Capitulum per tempus immemoriale præscribere potuisse, tametsi nullus titulus coloratus, seu præsumptus allegari posset. Ita docuit Archidiaconus hic, quem immeritò Ioan. Andr. circa Gl. 3. refutat.

Ad 2. respondetur, Maiorem veram esse, si actus omnimodè irriti sint, prout accidere solet, si desit quippiam pertinens ad essentiam, siue substantiam actus intrinsecam; aut si inhabilitas sit ex parte agentis, quia sine agendi potentia, impossibile est actum validum prodire: Non item veram esse, si actus irritus sit, non omnimodè, sed ciuili tantum consideratione, non autem naturali. Hoc modo validas est contractus à pupillo usum rationis habente, institutus sine tutoris auctoritate; Item testamentum absque testium legitimo numero, prout docui lib. 1. Theol. moral. tract. 4. cap. 1. c. n. 6. Atque hoc posteriore modo irrita censi debent, quæ à Prælato sine Capituli consilio, aut simili à iure extrinseca seu accidentali requisita conditione acta sunt, prout docui in eod. cap. 16. in fine.

CAPITVLVM VLT.

Cum in tua.

PARAPHRASIS.

Pontifex mandauerat prouideri Titio præbendam proximè vacaturam in ecclesia N. constituto executore Caio. Cùm autem vacaret præbenda, & executor procedere vellet ad conferendum, obiecerunt Canonici, in ea ecclesia consuetudinem esse, ut antiquiores vacantem præbendam optare possint, id est, suâ præbendam.